Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

13. července 2017 *

„Řízení o předběžné otázce – Veřejné zakázky – Směrnice 2004/18/ES – Článek 47 odst. 1, 4 a 5 – Hospodářské a finanční předpoklady uchazeče – Směrnice 89/665/EHS a 2007/66/ES – Soudní přezkum rozhodnutí o vyloučení uchazeče z nabídkového řízení – Listina základních práv Evropské unie – Článek 47 – Právo na účinnou právní ochranu“

Ve věci C-76/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím, jež vydal Najvyšší súd Slovenskej republiky (Nejvyšší soud Slovenské republiky), ze dne 28. ledna 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 11. února 2016, v řízení

**Ingsteel spol. s r. o.,**

**Metrostav a.s.**

proti

**Úradu pre verejné obstarávanie,**

za přítomnosti

**Slovenského futbalového zväzu,**

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, A. Prechal, A. Rosas, C. Toader (zpravodajka) a E. Jarašiūnas, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za slovenskou vládu B. Ricziovou, jako zmocněnkyní,

— za Evropskou komisi A. Tokárem, jako zmocněncem,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 21. března 2017,

* Jednací jazyk: slovenština.

vydává tento

## Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 47 odst. 1 písm. a) a odst. 4 a 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby (Úř. věst. 2004, L 134, s. 114; Zvl. vyd. 06/07, s. 132), čl. 1 odst. 1 a čl. 2 odst. 3 a 6 až 8 směrnice Rady 89/665/EHS ze dne 21. prosince 1989 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a stavební práce (Úř. věst. 1989, L 395, s. 33; Zvl. vyd. 06/01, s. 246), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/66/ES ze dne 11. prosince 2007 (Úř. věst. 2007, L 335, s. 31) (dále jen „směrnice 89/665“), jakož i článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společnostmi Ingsteel spol. s r. o. a Metrostav a.s. na jedné straně (dále společně jen „vyloučený uchazeč“) a Úradom pre verejné obstarávanie (úřadem pro veřejné zakázky, Slovensko) na druhé straně, ve věci zadávacího řízení zahájeného Slovenským fotbalovým zväzom (slovenský fotbalový svaz, dále jen „veřejný zadavatel“).

### Právní rámec

#### *Unijní právo*

##### *Směrnice 2004/18*

3 Podle článku 91 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES (Úř. věst. 2014, L 94, s. 65), byla směrnice 2004/18 zrušena s účinností od 18. dubna 2016. Nicméně vzhledem k době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení je tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce zkoumána z hlediska směrnice 2004/18, ve znění platném před tímto zrušením.

4 Bod 39 odůvodnění směrnice 2004/18 zní:

„Ověřování vhodnosti uchazečů v otevřených řízeních a zájemců v omezených řízeních a vyjednávacích řízeních s zveřejněním oznámení o zakázce, jakož i v soutěžním dialogu, a jejich výběr by měly být prováděny za transparentních podmínek. Za tímto účelem by měla být stanovena nediskriminační kritéria, která mohou veřejní zadavatelé použít při výběru soutěžitelů, a prostředky, které mohou použít k tomu, aby prokázali splnění těchto kritérií. Ve stejném duchu transparentnosti by se od veřejného zadavatele mělo vyžadovat, aby jakmile je zakázka zařazena do soutěže, uvedl kritéria pro výběr, která použije, a úroveň zvláštní způsobilosti, kterou může nebo nemusí od hospodářských subjektů vyžadovat před jejich přijetím do zadávacího řízení.

5 Článek 44 směrnice 2004/18, nazvaný „Ověření vhodnosti a výběr účastníků, zadávání zakázek“, uvádí v odstavci 2:

„Veřejní zadavatelé mohou od zájemců a uchazečů vyžadovat, aby splňovali minimální způsobilost v souladu s články 47 a 48.

Rozsah informací uvedených v článcích 47 a 48 a minimální úrovně způsobilosti požadované pro konkrétní zakázku musí být vztaženy k předmětu zakázky a být tomuto předmětu úměrné.

Tyto minimální úrovně jsou uvedeny v oznámení o zakázce.“

6 Podle článku 47 této směrnice, nadepsaného „Hospodářské a finanční předpoklady“:

„1. Důkaz o hospodářských a finančních předpokladech hospodářského subjektu může být poskytnut zpravidla jedním nebo více z těchto dokladů:

a) vhodnými výpisy z bank nebo případně dokladem o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání;

[…]

4. Veřejný zadavatel v oznámení o zakázce nebo ve výzvě k podání nabídky upřesní, který doklad nebo doklady uvedené v odstavci 1 vybral a jaké další doklady mají být poskytnuty.

5. Jestliže z jakéhokoli oprávněného důvodu není hospodářský subjekt schopen poskytnout doklady požadované veřejným zadavatelem, může prokázat své hospodářské a finanční předpoklady jakýmkoli jiným dokladem, který veřejný zadavatel považuje za vhodný.“

7 Článek 48 uvedené směrnice stanoví podmínky týkající se technické nebo odborné způsobilosti hospodářských subjektů.

***Směrnice 89/665 a 2007/66***

8 Bod 36 odůvodnění směrnice 2007/66 uvádí:

„Tato směrnice dodržuje základní práva a ctí zásady uznávané zejména [Listinou]. Cílem této směrnice je zejména zajistit plné dodržování práva na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces v souladu s čl. 47 prvním a druhým pododstavcem uvedené listiny.“

9 Článek 1 směrnice 89/665, který má název „Oblast působnosti a dostupnost přezkumných řízení“, stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na zakázky podle směrnice [2004/18], nejsou-li v souladu s články 10 až 18 uvedené směrnice z její působnosti vyloučeny.

[…]

Pokud jde o zakázky, které spadají do oblasti působnosti směrnice [2004/18], přijmou členské státy opatření nezbytná k zajištění možnosti účinného, a zejména co nejrychlejšího přezkumu rozhodnutí veřejných zadavatelů v souladu s podmínkami stanovenými v článcích 2 až 2f této směrnice z důvodu, že těmito rozhodnutími bylo porušeno právo Společenství v oblasti zadávání veřejných zakázek nebo vnitrostátní předpisy je provádějící.

[…]

3. Členské státy zajistí, aby bylo přezkumné řízení podle prováděcích pravidel, která mohou členské státy samy stanovit, dostupné alespoň každé osobě, která má nebo měla zájem na získání určité zakázky a které v důsledku domnělého protiprávního jednání vznikla nebo hrozí škoda.

[…]

5. Členské státy mohou rovněž požadovat, aby dotyčná osoba podala nejprve návrh na přezkum u veřejného zadavatele. V tom případě členské státy zajistí, aby podání uvedeného návrhu na přezkum vedlo k okamžitému pozastavení možnosti uzavřít smlouvu.

[…]

Pozastavení uvedené v prvním pododstavci neskončí před uplynutím lhůty alespoň deseti kalendářních dnů ode dne následujícího po dni, kdy veřejný zadavatel zaslal odpověď, v případě použití faxu nebo elektronických prostředků nebo, v případě použití jiných komunikačních prostředků, před uplynutím lhůty alespoň patnácti kalendářních dnů ode dne následujícího po dni, kdy veřejný zadavatel zaslal odpověď, anebo alespoň deseti kalendářních dnů ode dne následujícího po dni doručení odpovědi.“

10 Článek 2 této směrnice, který upravuje náležitosti přezkumného řízení, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby opatření přijímaná v souvislosti s přezkumným řízením uvedeným v článku 1 stanovila pravomoci:

a) přijímat co nejrychleji prostřednictvím předběžných postupů předběžná opatření směřující k nápravě domnělého protiprávního jednání nebo k zabránění dalšímu poškozování dotčených zájmů, včetně opatření vedoucích k pozastavení nebo zajištění pozastavení daného zadávacího řízení nebo výkonu rozhodnutí učiněného veřejným zadavatelem;

b) zrušit protiprávní rozhodnutí nebo zajistit jeho zrušení, včetně odstranění diskriminačních technických, hospodářských nebo finančních specifikací ve výzvě k podání nabídek, v zadávací dokumentaci nebo v jakýchkoliv dalších dokumentech souvisejících se zadávacím řízením;

c) přiznat náhradu škody osobám poškozeným protiprávním jednáním.

2. Pravomoci uvedené v odstavci 1 a v článcích 2d a 2e mohou být rozděleny mezi různé orgány, které jsou z různých hledisek příslušné k přezkumnému řízení.

3. Jestliže orgán prvního stupně, který je nezávislý na veřejném zadavateli, přezkoumává rozhodnutí o zadání zakázky, zajistí členské státy, aby veřejný zadavatel nemohl uzavřít smlouvu dříve, než orgán příslušný k přezkumu rozhodne o návrhu na předběžné opatření nebo na přezkum. Pozastavení končí nejdříve uplynutím odkladné lhůty podle čl. 2a odst. 2 a čl. 2d odst. 4 a 5.

4. S výjimkou případů uvedených v odstavci 3 a v čl. 1 odst. 5 nepozastavují přezkumná řízení nutně automaticky zadávací řízení, kterých se týkají.

[…]

6. Členské státy mohou stanovit, že pokud je nárok na náhradu škody uplatňován na základě skutečnosti, že rozhodnutí bylo protiprávní, musí být napadené rozhodnutí nejprve zrušeno orgánem, který je k tomu oprávněn.

7. S výjimkou případů uvedených v článcích 2d až 2f se účinky výkonu pravomocí uvedených v odstavci 1 tohoto článku na smlouvu uzavřenou po zadání zakázky řídí vnitrostátním právem.

S výjimkou případu, kdy je třeba rozhodnutí před přiznáním náhrady škody zrušit, může členský stát dále stanovit, že po uzavření smlouvy podle čl. 1 odst. 5, odstavce 3 tohoto článku nebo článků 2a až 2f je pravomoc orgánů příslušných k přezkumnému řízení omezena na přiznání náhrady škody osobám poškozeným protiprávním jednáním.

8. Členské státy zajistí, aby rozhodnutí učiněná orgány příslušnými k přezkumnému řízení byla účinně vymáhána.

9. Pokud orgány příslušné k přezkumnému řízení nejsou soudy, musí své rozhodnutí vždy písemně odůvodnit. Navíc musí být v takovém případě přijaty předpisy zajišťující, že domnělé protiprávní opatření orgánu příslušného k přezkumu nebo domnělé vady při výkonu svěřených pravomocí podléhají soudnímu přezkumu nebo přezkumu orgánem, který je soudem ve smyslu článku [267 SFEU] a který je nezávislý jak na veřejném zadavateli, tak na orgánu příslušném k přezkumu.

[…]“

### *Slovenské právo*

11 Podle § 9 odst. 3 zákona č. 25/2006 o veřejných zakázkách, ve znění použitelném na věc v původním řízení:

„Při zadávání zakázek je nutno uplatňovat zásadu rovného zacházení, zásadu nediskriminace uchazečů nebo zájemců, zásadu transparentnosti a zásadu hospodárnosti a efektivnosti.“

12 Ustanovení § 27 tohoto zákona, nadepsaného „Finanční a hospodářské předpoklady“, stanoví:

„1. Důkaz o finančních a hospodářských předpokladech může být poskytnut zpravidla:

a) vyjádřením banky nebo pobočky zahraniční banky, kterým může být příslib poskytnutí úvěru bankou nebo pobočkou zahraniční banky;

[…]

3. Neposkytne-li uchazeč nebo zájemce z objektivních důvodů důkaz o finančních a hospodářských předpokladech určeným dokladem, může veřejný zadavatel a zadavatel uznat i jiný doklad prokazující finanční a hospodářské předpoklady.“

13 Paragraf 32 odst. 1 písm. b) uvedeného zákona zní takto:

„Veřejný zadavatel stanoví v oznámení o vyhlášení veřejné zakázky kritéria výběru týkající se

[…]

b) finančních a hospodářských předpokladů a dokladů k jejich prokázání uvedených v § 27.

[…]“

## Spor v původním řízení a předběžné otázky

14 Oznámením zveřejněným v Dodatku k *Úřednímu věstníku Evropské unie* ze dne 16. listopadu 2013 pod číslem 223/2013, jakož i téhož dne ve slovenském věstníku veřejných zakázek pod číslem 18627-MSP vyhlásil veřejný zadavatel zadávací řízení na zakázku týkající se rekonstrukce, modernizace a výstavby šestnácti fotbalových stadionů (dále jen „veřejná zakázka“).

15 Z informací poskytnutých předkládajícím soudem v odpovědi na žádost o objasnění vyplývá, že hodnota veřejné zakázky činila 25 500 000 eur bez daně z přidané hodnoty (DPH).

16 Pokud jde o požadavky týkající se hospodářských a finančních předpokladů, oznámení o zakázce vyžadovalo od účastníků nabídkového řízení s odkazem na § 27 odst. 1 písm. a) zákona č. 25/2006, aby předložili vyjádření slovenské banky nebo slovenské pobočky zahraniční banky, podle kterého jim bude poskytnut úvěr v hodnotě minimálně 3 000 000 eur, což je hodnota, se kterou by měli disponovat po celou dobu plnění veřejné zakázky. Toto potvrzení mělo být předloženo ve formě úvěrové smlouvy nebo smlouvy o úvěrové smlouvě budoucí a měla ho vydat osoba oprávněná zavazovat dotčenou banku.

17 Vyloučený uchazeč se zúčastnil uvedeného nabídkového řízení. K prokázání splnění požadavků uvedených v předchozím bodě předložil potvrzení banky, které obsahovalo informace o poskytnutém kontokorentním úvěru ve výši přesahující částku pěti milionů eur a čestné prohlášení, že kdyby se stal vybraným uchazečem, bude v době uzavření smlouvy o dílo a po celou dobu jejího plnění disponovat na svém účtu částkou ve výši nejméně tří milionů eur.

18 Vyloučený uchazeč namítal objektivní nemožnost jinak splnit požadavky týkající se hospodářských a finančních předpokladů stanovené veřejným zadavatelem, a poukázal přitom na prohlášení slovenských bank oslovených posledně uvedeným, podle kterých závazný úvěrový příslib, jak jej vyžaduje oznámení o zakázce, lze poskytnout až po schválení úvěrového obchodu a splnění všech požadavků banky k uzavření úvěrové smlouvy.

19 Veřejný zadavatel rozhodl vyloučit uvedeného uchazeče z této zakázky, neboť se domníval, že zejména nesplnil požadavky týkající se hospodářských a finančních předpokladů stanovené v § 27 odst. 1 písm. a) zákona č. 25/2006. Toto rozhodnutí bylo potvrzeno úřadem pro veřejné zakázky. Jelikož Krajský súd v Bratislave (Krajský soud v Bratislavě, Slovensko) žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl rozsudkem ze dne 13. ledna 2015, podal vyloučený uchazeč proti tomuto rozsudku odvolání k Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (Nejvyšší soud Slovenské republiky).

20 Nejvyšší soud Slovenské republiky má pochybnosti o zákonnosti rozhodnutí veřejného zadavatele, který navzdory skutečnosti, že vyloučený uchazeč v době výběru nabídky disponoval příslibem banky o poskytnutí úvěru v částce 5 000 000 eur, měl za to, že nesplňuje kritéria týkající se hospodářských a finančních předpokladů stanovená v oznámení o zakázce.

21 Předkládající soud se rovněž táže, zda by hospodářské a finanční předpoklady mohly být prokázány alternativními prostředky, a v tomto kontextu, zda k tomuto účelu postačuje čestné prohlášení poskytnuté vyloučeným uchazečem, kterým se potvrzuje, že v případě, že jeho nabídka bude vybrána, bude mu k datu uzavření smlouvy o dílo na běžný účet připsána částka ve výši minimálně 3 000 000 eur a bude jí disponovat po celou dobu plnění zakázky.

22 Konečně se předkládající soud táže, zda soudní přezkum, který má vyloučený uchazeč k dispozici na vnitrostátní úrovni, lze označit za „účinný“ ve smyslu unijního práva Unie, neboť předmět tohoto přezkumu byl vyčerpán z důvodu, že zakázka byla úspěšným uchazečem téměř plně realizována.

23 Za těchto okolností se Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Lze takový postup vnitrostátního orgánu, který hospodářské a finanční předpoklady uchazeče v zadávacím řízení na zakázku s předpokládanou hodnotou 3 miliony eur vyhodnotil na základě uchazečem předloženého čestného prohlášení a potvrzení banky, že účastník může čerpat ze zvláštního bankovního úvěru bez účelové vázanosti až do limitního rámce přesahujícího hodnotu zakázky, jako neprokázání soutěžní podmínky týkající se hospodářských a finančních předpokladů uchazeče, považovat za postup, který je v souladu s cílem článku 47, zejména jeho odst. 1 písm. a) a odstavcem 4 směrnice [2004/18]?

2) Lze situaci na trhu s bankovními službami členského státu, kdy banka v závazném úvěrovém příslibu podmiňuje poskytnutí finančních prostředků splněním podmínek pro poskytnutí úvěru uvedených v úvěrové smlouvě, jež v době zadávacího řízení nejsou blíže specifikovány, označit ve smyslu čl. 47 odst. 5 citované směrnice 2004/18/ES za ‚oprávněný důvod', který neumožňuje uchazeči poskytnout doklady požadované veřejným zadavatelem, tedy že za této situace může prokázat své hospodářské a finanční předpoklady čestným prohlášením o existenci svého postačujícího úvěrového vztahu s bankou?

3) Lze situaci nastalou v rámci soudního přezkumu rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro zadávání veřejných zakázek o vyloučení neúspěšného uchazeče, ve které byly jednotlivé zakázky úspěšným uchazečem již téměř zrealizovány, vyhodnotit jako objektivní překážku, která neumožňuje vnitrostátnímu soudu naplnit obsah ustanovení čl. 47 odst. 1 a 2 [Listiny] ve spojení s čl. 1 odst. 1 a čl. 2 odst. 3, 6, 7 a 8 směrnice [89/665]?"

## K předběžným otázkám

### *K první otázce*

24 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 47 odst. 1 písm. a) a odst. 4 směrnice 2004/18 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby veřejný zadavatel vyloučil uchazeče o veřejnou zakázku z důvodu, že uchazeč nesplňuje podmínku týkající se hospodářských a finančních předpokladů stanovenou v oznámení o zakázce, spočívající v předložení potvrzení banky, jehož předmětem je příslib banky poskytnout úvěr v hodnotě stanovené v tomto oznámení o zakázce a zajistit tomuto uchazeči disponibilitu této částky po celou dobu plnění zakázky.

25 Úvodem je třeba připomenout, že článek 267 SFEU neopravňuje Soudní dvůr k tomu, aby použil pravidla unijního práva na určitý případ, nýbrž pouze k tomu, aby se vyjádřil k výkladu Smluv a aktů přijatých orgány Evropské unie. Soudní dvůr nicméně může v rámci soudní spolupráce zavedené tímto článkem na základě okolností uvedených ve spise poskytnout vnitrostátnímu soudu prvky výkladu unijního práva, které by mohly být pro tento soud užitečné při posuzování účinků toho či onoho ustanovení uvedeného práva (rozsudek ze dne 16. července 2015, ČEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480, bod 71 a citovaná judikatura).

26 Podle článku 44 směrnice 2004/18 mohou veřejní zadavatelé vyžadovat, aby uchazeči splňovali minimální předpoklady. Tyto minimální úrovně předpokladů musí být uvedeny v oznámení o zakázce.

27 V tomto ohledu čl. 47 odst. 1 této směrnice vyjmenovává doklady, jakými lze obecně od hospodářského subjektu požadovat prokázání jeho hospodářských a finančních předpokladů. Tyto doklady mají prokázat, že uchazeč má k dispozici prostředky nezbytné ke splnění veřejné zakázky. Mezi tyto doklady patří „vhodné výpisy z bank".

28 Podle odstavce 4 téhož článku veřejný zadavatel v oznámení o zakázce upřesní, které doklady vybral a jaké další doklady mají být poskytnuty.

29 V projednávaném případě vyžadovalo oznámení o zakázce dotčené v původním řízení, jakožto kritérium týkající se prokázání hospodářských a finančních předpokladů, aby uchazeč předložil dokument banky potvrzující poskytnutí úvěru v jeho prospěch ve výši minimálně 3 000 000 eur, který platí během celého období plnění zakázky, tedy 48 měsíců.

30 Ze spisu poskytnutého Soudnímu dvoru vyplývá, že vyloučený uchazeč předložil prohlášení banky, které obsahuje informace o jeho finanční situaci a potvrzení, které obsahuje informace o poskytnutém kontokorentním úvěru ve výši přesahující částku 5 000 000 eur. Vyloučený uchazeč také předložil prohlášení, na jehož základě čestně prohlásil, že kdyby se stal vybraným uchazečem, bude po celou dobu plnění zakázky disponovat na svém účtu částkou ve výši nejméně tří milionů eur.

31 Veřejný zadavatel se však domníval, že vyloučený uchazeč nesplnil požadavky požadované v oblasti hospodářských a finančních předpokladů, protože hospodářské a finanční předpoklady uchazeče nesplňovaly podmínku účasti týkající se předložení dokladu v požadované formě a s požadovaným obsahem.

32 V tomto ohledu je třeba připomenout, že článek 47 směrnice 2004/18 ponechává veřejným zadavatelům dosti velkou svobodu, což vyplývá především z výrazu „zpravidla“ nacházejícího se v tomto ustanovení. Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, na rozdíl od článku 48 této směrnice, který zavádí uzavřený systém omezující způsoby hodnocení a prověření, které mají k dispozici uvedení zadavatelé, a tudíž i jejich možnosti formulovat požadavky, odstavec 4 tohoto článku 47 veřejné zadavatele výslovně opravňuje k tomu, aby si vybrali, jaké doklady mají zájemci nebo uchazeči poskytnout k prokázání svých hospodářských a finančních předpokladů. Vzhledem k tomu, že čl. 44 odst. 2 směrnice 2004/18 odkazuje na uvedený článek 47, existuje tatáž volnost výběru, pokud jde o minimální úroveň hospodářských a finančních předpokladů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. října 2012, Édukövízig Hochtief Construction, C-218/11, EU:C:2012:643, bod 28).

33 Takto z čl. 44 odst. 2 druhého pododstavce směrnice 2004/18 vyplývá, že minimální úrovně předpokladů požadovaných pro konkrétní zakázku musí být vztaženy k předmětu zakázky a být tomuto předmětu úměrné. Z toho vyplývá, že požadavky týkající se hospodářských a finančních předpokladů musí být objektivně způsobilé vypovídat o těchto předpokladech hospodářského subjektu a přizpůsobeny významu dotyčné zakázky v tom smyslu, že jsou objektivně pozitivním ukazatelem existence hospodářského a finančního základu, který postačuje k tomu, aby byla tato zakázka úspěšně provedena, avšak nejde nad rámec toho, co je k tomuto účelu nezbytné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. října 2012, Édukövízig Hochtief Construction, C-218/11, EU:C:2012:643, bod 29).

34 Mimoto je třeba na jedné straně připomenout, že zásada rovného zacházení stanoví, že uchazeči mají tytéž příležitosti při formulaci znění svých nabídek, a proto předpokládá, že tyto nabídky podléhají stejným podmínkám pro všechny uchazeče. Na druhé straně je cílem povinnosti transparentnosti, která je jejím přímým důsledkem, vyloučit riziko protežování a svévole ze strany veřejného zadavatele. Tato povinnost předpokládá, že všechny podmínky a způsoby postupu vedoucího k zadání zakázky budou formulovány jasně, přesně a jednoznačně v oznámení o zakázce nebo v zadávací dokumentaci tak, aby zaprvé všichni přiměřeně informovaní uchazeči, kteří postupují s běžnou řádnou péčí, mohli pochopit jejich přesný rozsah a vykládat je stejným způsobem a zadruhé aby byl veřejný zadavatel schopen skutečně ověřit, zda nabídky uchazečů splňují kritéria, kterými se řídí dotčená zakázka (rozsudek ze dne 2. června 2016, Pizzo, C-27/15, EU:C:2016:404, bod 36, jakož i citovaná judikatura).

35 Co se zaprvé týče požadavku výslovně uvedeného v oznámení o zakázce, podle něhož musí být poskytnuta finanční záruka k „[zabezpečení daného] předmět[u] zakázky“, zdá se, že ze znění první předběžné otázky vyplývá, že se veřejný zadavatel domníval, že takový požadavek nebyl splněn, jelikož bankovní úvěr poskytnutý uchazeči, ačkoli přesahoval částku požadovanou uvedeným oznámením o zakázce, byl kontokorentním úvěrem, který nebyl účelově vázán na plnění zakázky.

36 V tomto ohledu je třeba se domnívat, že požadavek získání úvěru s účelovou vázaností na plnění zakázky je objektivně vhodným ukazatelem finanční schopnosti uchazeče úspěšně provést zakázku. Jak totiž uvedla Evropská komise, účelová vázanost úvěru je vhodná k prokázání, že uchazeč má skutečně k dispozici prostředky, které nejsou jeho vlastní a jsou nezbytné pro plnění zakázky (v tomto smyslu

viz rozsudek ze dne 2. prosince 1999, Holst Italia, C-176/98, EU:C:1999:593, bod 29). Avšak přísluší předkládajícímu soudu, aby ověřil, zda částka požadovaná v oznámení o zakázce je přiměřená předmětu zakázky.

37 Pokud jde zadruhé o požadavek, který byl rovněž uveden v oznámení o zakázce, týkající se poskytnutí úvěru v hodnotě nejméně tří milionů eur „v období realizace smluvního vztahu (48 měsíců)“, článek 47 směrnice 2004/18 sice výslovně neupravuje, že veřejný zadavatel může od uchazeče požadovat, aby měl k dispozici zdroje potřebné k plnění uvedené zakázky v celém období plnění zakázky, avšak je třeba se domnívat, podobně jako generální advokát v bodě 46 svého stanoviska, že ověření dodržení hospodářských a finančních kritérií veřejným zadavatelem v rámci zadávacího řízení předpokládá, že zadavatel má záruku, že uchazeč může skutečně použít všechny možné prostředky, se kterými počítá, během období, na které se vztahuje veřejná zakázka (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. ledna 2016, Ostaš celtnieks, C-234/14, EU:C:2016:6, bod 26 a citovaná judikatura).

38 Mimoto zachování disponibility požadované částky během realizace smluvního vztahu je užitečným prvkem pro účely konkrétního posouzení hospodářských a finančních předpokladů uchazeče, pokud jde o jeho závazky. Řádné plnění zakázky je totiž inherentně spjato s tím, že uchazeč disponuje finančními prostředky k jejímu řádnému provádění.

39 V projednávaném případě je tak podmínka, podle které uchazeč musí disponovat prostředky během období plnění zakázky vhodná k zajištění cílů čl. 47 odst. 1 směrnice 2004/18.

40 Vnitrostátnímu soudu však přísluší posoudit relevantnost důkazů, které v tomto ohledu předložil uchazeč, včetně zejména smlouvy o poskytnutí kontokorentního úvěru.

41 Z předcházejících úvah vyplývá, že na první otázku je třeba odpovědět tak, že čl. 47 odst. 1 písm. a) a odst. 4 směrnice 2004/18 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby veřejný zadavatel vyloučil uchazeče o veřejnou zakázku z důvodu, že uchazeč nesplňuje podmínku týkající se hospodářských a finančních předpokladů stanovenou v oznámení o zakázce spočívající v předložení potvrzení banky, jehož předmětem je příslib banky poskytnout úvěr v hodnotě stanovené v tomto oznámení o zakázce a zajistit tomuto uchazeči disponibilitu této částky po celou dobu plnění zakázky.

### *K druhé otázce*

42 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda v případě, že oznámení o zakázce vyžaduje předložení potvrzení od banky, na základě kterého se banka zavazuje poskytnout úvěr v hodnotě stanovené v tomto oznámení o zakázce a zajistit tomuto uchazeči disponibilitu této částky během celého období plnění zakázky, okolnost, že se banky, které oslovil uchazeč, nepovažují za schopny poskytnout uchazeči takto znějící potvrzení, může představovat „oprávněný důvod“, ve smyslu čl. 47 odst. 5 směrnice 2004/18/ES, opravňující případně uvedeného uchazeče prokázat své hospodářské a finanční předpoklady jakýmkoli jiným dokladem, který veřejný zadavatel považuje za vhodný, jakým je čestné prohlášení potvrzující, že v případě, že jeho nabídka bude vybrána, bude od okamžiku uzavření příslušné smlouvy na jeho účet připsána částka odpovídající hodnotě stanovené v oznámení o zakázce a bude mu k dispozici po celou dobu jejího plnění.

43 Článek 47 odst. 5 směrnice 2004/18 opravňuje uchazeče, kteří z jakéhokoli oprávněného důvodu nejsou schopni poskytnout doklady požadované veřejným zadavatelem, prokázat své hospodářské a finanční předpoklady jakýmkoli jiným dokladem, pokud veřejný zadavatel považuje takový dokument za tímto účelem za vhodný.

44 V projednávaném případě předložil vyloučený uchazeč čestné prohlášení potvrzující, že v případě, pokud by jeho nabídka byla vybrána, bude během celého období plnění zakázky na svém účtu disponovat minimálně částkou ve výši 3 000 000 eur, přičemž tvrdil, že nemohl od banky získat potvrzení o závazku, že mu poskytne úvěr ve výši stanovené v oznámení o zakázce.

45 V tomto ohledu přísluší předkládajícímu soudu ověřit, zda pro vyloučeného uchazeče bylo objektivně nemožné předložit doklady požadované veřejným zadavatelem. Tak by tomu bylo zejména v případě, jak uvedl generální advokát v bodě 53 svého stanoviska, pokud by uvedený uchazeč nemohl na Slovensku získat takové doklady, jaké jsou požadovány v oznámení o zakázce.

46 Jen v případě, že předkládající soud musí konstatovat takovou objektivní nemožnost, má povinnost ověřit, zda se veřejný zadavatel důvodně domníval, že čestné prohlášení poskytnuté uchazečem nepředstavuje dokument vhodný k prokázání jeho hospodářských a finančních předpokladů. Přísluší mu také v souladu s čl. 44 odst. 2 této směrnice a ve spojení s jejím bodem 39 odůvodnění ověřit, že rozsah informací a minimální požadovaná úroveň způsobilosti souvisejí s předmětem zakázky a jsou tomuto předmětu přiměřené a že kritéria výběru jsou uplatněna nediskriminačním způsobem.

47 Pokud jde o úvahy skutkové povahy, vnitrostátnímu soudu přísluší ověřit, zda vyloučený uchazeč objektivně nemohl poskytnout doklady požadované zadavatelem, a pokud ano, zda se veřejný zadavatel důvodně domníval, že čestné prohlášení poskytnuté uchazečem nepředstavuje dokument vhodný k prokázání jeho hospodářských a finančních předpokladů.

48 Proto je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 47 odst. 5 směrnice 2004/18 musí být vykládán v tom smyslu, že v případě, že oznámení o zakázce vyžaduje předložení potvrzení od banky, na základě kterého se banka zavazuje poskytnout úvěr v hodnotě stanovené v tomto oznámení o zakázce a zajistit tomuto uchazeči disponibilitu této částky během celého období plnění zakázky, okolnost, že se banky, které oslovil uchazeč, nepovažují za schopny poskytnout uchazeči takto znějící potvrzení, může představovat „oprávněný důvod“, ve smyslu tohoto článku, opravňující případně uvedeného uchazeče prokázat své hospodářské a finanční předpoklady jakýmkoli jiným dokladem, který veřejný zadavatel považuje za vhodný, pokud tento uchazeč objektivně nemohl poskytnout doklady požadované veřejným zadavatelem, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

### *K třetí otázce*

49 Podle ustálené judikatury Soudního dvora je postup zavedený článkem 267 SFEU nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, díky němuž Soudní dvůr poskytuje vnitrostátním soudům výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporu, který mají rozhodnout (viz zejména usnesení ze dne 8. září 2016, Caixabank a Abanca Corporación Bancaria, C-91/16 a C-120/16, nezveřejněné, EU:C:2016:673, bod 13 a citovaná judikatura).

50 V tomto ohledu Soudní dvůr opakovaně uvedl, že potřeba dospět k výkladu unijního práva, který bude vnitrostátnímu soudci k užitku, vyžaduje, aby tento soudce vymezil skutkový a právní rámec, ze kterého vychází otázky, které pokládá, nebo aby alespoň vysvětlil skutkové předpoklady, na kterých jsou tyto otázky založeny (viz zejména usnesení ze dne 8. září 2016, Caixabank a Abanca Corporación Bancaria, C-91/16 a C-120/16, nezveřejněné, EU:C:2016:673, bod 14 a citovaná judikatura).

51 Požadavky týkající se obsahu žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se explicitně nacházejí v článku 94 jednacího řádu Soudního dvora, jakož i v bodě 15 doporučení Soudního dvora Evropské unie pro vnitrostátní soudy o zahajování řízení o předběžné otázce (Úř. věst. 2016, C 439, s. 1), podle nichž každá žádost o rozhodnutí o předběžné otázce obsahuje „stručné vylíčení předmětu sporu, jakož i rozhodných skutečností tak, jak byly zjištěny předkládajícím soudem, nebo alespoň vylíčení skutkových okolností, na kterých jsou otázky založeny“, „znění vnitrostátních předpisů, jejichž použití přichází ve věci v původním řízení v úvahu, a případně příslušnou vnitrostátní judikaturu“, jakož

i „uvedení důvodů, na základě kterých má předkládající soud pochybnosti o výkladu nebo platnosti určitých ustanovení unijního práva, jakož i vztah, který spatřuje mezi těmito ustanoveními a vnitrostátními právními předpisy použitelnými ve sporu v původním řízení“ (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 20. července 2016, Stanleybet Malta a Stoppani, C-141/16, nezveřejněné, EU:C:2016:596, body 8 a 9 a citovaná judikatura).

52 V projednávaném případě předkládací rozhodnutí neobsahuje žádný odkaz na vnitrostátní ustanovení, která mají za cíl provedení ustanovení směrnice 89/665 týkající se přezkumného řízení a jejich účinků, ve znění směrnice 2007/66. Zejména neuvádí, zda Slovenská republika stanovila, jak uvádí článek 2 odst. 6 této směrnice, že napadené rozhodnutí je třeba nejprve zrušit k tomu, aby mohla být požadována náhrada škody, nebo zda, jak umožňuje čl. 2 odst. 7 druhý pododstavec uvedené směrnice, upravila, že se pravomoci orgánů příslušných k přezkumu po uzavření smlouvy omezují na přiznání náhrady škody.

53 Předkládacímu rozhodnutí navíc chybí upřesnění, pokud jde o skutkové okolnosti sporu v původním řízení, týkající se předmětu žaloby podané vyloučeným uchazečem, jakož i důvodů, ze kterých zadávací řízení pokračovalo navzdory skutečnosti, že proti rozhodnutí veřejného zadavatele byla podána žaloba.

54 Z důvodu absence těchto údajů nemůže Soudní dvůr poskytnout užitečnou odpověď na třetí položenou otázku, která je tudíž nepřípustná.

**K nákladům řízení**

55 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) **Článek 47 odst. 1 písm. a) a odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby veřejný zadavatel vyloučil uchazeče o veřejnou zakázku z důvodu, že uchazeč nesplňuje podmínku týkající se hospodářských a finančních předpokladů stanovenou v oznámení o zakázce spočívající v předložení potvrzení banky, jehož předmětem je příslib banky poskytnout úvěr v hodnotě stanovené v tomto oznámení o zakázce a zajistit tomuto uchazeči disponibilitu této částky po celou dobu plnění zakázky.**

2) **Článek 47 odst. 5 směrnice 2004/18 musí být vykládán v tom smyslu, že v případě, že oznámení o zakázce vyžaduje předložení potvrzení od banky, na základě kterého se banka zavazuje poskytnout úvěr v hodnotě stanovené v tomto oznámení o zakázce a zajistit tomuto uchazeči disponibilitu této částky během celého období plnění zakázky, okolnost, že se banky, které oslovil uchazeč, nepovažují za schopny poskytnout uchazeči takto znějící potvrzení, může představovat „oprávněný důvod“, ve smyslu tohoto článku, opravňující případně uvedeného uchazeče prokázat své hospodářské a finanční předpoklady jakýmkoli jiným dokladem, který veřejný zadavatel považuje za vhodný, pokud tento uchazeč objektivně nemohl poskytnout doklady požadované veřejným zadavatelem, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.**

Podpisy.